



www.tendonsie.com
www.leeriets.nl
tendonsie@tendonsie.be

Samenvatting godsdienst 6IW-semester 2

08/06/2011

Tekst 'armoede bestrijden, werken aan vrede' van Paus Benedictus XVI

Vraag: Waarom moet er worden nagedacht over deze problematiek (armoede)?

→ Armoede is één v/d factoren die aanleiding geven tot conflicten, ook gewapende conflicten, en die deze conflicten nog verscherpen en die op hun beurt nieuwe conflicten laat starten.

→ Armoede is een schending v/d fundamentele waardigheid v/d mens en brengt de vooruitgang v/d mensengemeenschap in gevaar.

Vraag: Wat is de visie v/d paus inzake de demografische ontwikkelingen, ziektes, relatie ontwapening en ontwikkeling?

→ **Demografisch:** Deze ontwikkelingen worden vaak gezien als een oorzaak van armoede, en daarom gaat men geboortebepercingscampagnes opzetten die enig respect de waardigheid v/d vrouw respecteren. Eveneens de kindervens wordt niet gerespecteerd en het recht op leven. Het vernietigen van ongeboren kinderen treft vooral de allerarmsten.

→ **Demografisch:** Het aantal armen in de wereld stijgt ook niet evenredig met de aangroei v/d wereldbevolking. Er zijn voldoende middelen om de armoede op te lossen. Nieuwe economische grootmachten hebben hun ontwikkeling vooral te danken aan het groter wordende bevolkingsaantal.

→ **Pandemische ziektes** (malaria, aids): Deze ziektes hebben een grote invloed op de algemene toestand v/e land. Het is moeilijk om aids te bestrijden als de morele problemen die verbonden zijn aan de verspreiding v/h virus niet worden aangepakt. Jongeren moeten worden opgevoed tot een seksualiteit die overeenstemt met de waardigheid v/d menselijke persoon. Geneesmiddelen moeten toegankelijker worden gemaakt voor armen.

→ **Relatie ontwapening en ontwikkeling:** De enorme materiële en menselijke middelen die ingezet worden voor militaire uitgaven en voor wapening worden onttrokken aan de ontwikkelingsprojecten voor de volkeren, in het bijzonder voor de armen en hulpbehoevenden. Dit gaat in tegen het Handvest van de Verenigde Naties. De militaire uitgaven groeien nog steeds en dit leidt tot onderontwikkeling, wanhoop, instabiliteit, spanning en conflicten. Conflicten ontbranden veelal als een gevolg van onrecht. Geld bespaard door terugdringing van militaire uitgaven, kunnen ze uitgeven aan ontwikkelingsprojecten ten voordele van de armsten en dit zal vrede brengen in deze regio's.

→ **Hoe strijden tegen armoede:** Internationale samenwerking is nodig. Vechten tegen de criminaliteit. Investeren in de vorming van mensen in arme landen. Het inkomen per hoofd v/d bevolking in de arme landen verhogen. Individuele mensen moeten hun verantwoordelijkheid nemen. Er moet rekening worden gehouden met de noden v/d armen van deze aarde. Er is teveel hebzucht en kortzichtigheid, men moet die mensen gaan helpen en medemenselijkheid beleven.

→ **De sociale leer v/d kerk:** De kerk bekommerde zich altijd al om de armen. De kerk volgt de globalisering en hun invloed op de verschillende vormen van armoede. Maar de kerk kijkt ook naar de diepte, naar wat te maken heeft met de identiteit v/d mens en zijn relatie tot God. De kerk heeft een voorkeursliefde voor de armen, Jezus riep hiertoe op. Geef het overtollige weg en breng verandering in je levensstijl en je overtollige consumptiemodel.

Wat is er met betrekking tot mirakels te geloven? (naar een tekst van kardinaal Danneels)

Vraag: Waarom zijn in het kader v/h evangelie de wonderverhalen heel belangrijk?

→ Sommige bijbelonderzoekers stellen dat alle wonderen in het evangelie slechts een snoer van legenden vormen. Enkel het **proces van Jezus en het passieverhalen** hebben enige **historiciteit**. Al de rest is kwistig en met **fantasie** geschreven.

→ Wonderen nemen een grote plaats in de evangeliën in. Zeker bij Marcus. Jezus gebruikt vaak wonderen. bv. de broodvermenigvuldiging.

→ De apostelen verwijzen probleemloos in hun prediking naar de wonderen die Jezus deed. Ook Jezus vijanden betwisten de echtheid van Jezus wonderen niet. Wonderen zijn dus niet uit het evangelie weg te denken zonder dat de hele structuur wordt ontmanteld.

→ Het voornaamste argument voor de authenticiteit v/d wonderen bestaat erin dat als die mirakels zouden worden geschrapt, heel Jezus zijn leven niet te begrijpen zou zijn. Vele feiten zijn namelijk **onverklaarbaar**.

Vraag: Wat is de echte betekenis van wonderen?

→ Het behoort tot het geloof dat wonderen mogelijk zijn. Dankzij de Heer zijn er dingen mogelijk, die we eerst niet voor mogelijk hielden. Misschien is God wel het grootste wonder. Wonderen produceren niet het geloof en ze dringen het niet op. Geloven blijft een samenspel tussen Gods genade en onze vrije instemming. Wonderen tonen dat Christus er is en met ons meegaat doorheen de tijden. Jezus wonderen wijzen ook nu nog verder. Ze wijzen naar de genezing van ziel en geest van de mens. Net zoals de sacramenten: gedoopt, gezalfd, gevoed worden: het is God die innerlijke genade schenkt.

Vraag: Wat is volgens Kris Depoortere de betekenis van elk van beide wonderen?

→ Tekst: de gestorven jongeling die tot leven wordt gewekt: Jezus wil niet mee rouwen in de stoet naar zijn graf en spreekt de moeder toe. Jezus zegt tegen de dode “Sta op”...

→ Tekst: de genezing v/d tien melaatsen: negen orthodoxe melaatsen en één kettermelaatse. Ze roepen naar Jezus: “Heer help ons.”. Priesters zeiden dat het straf van God was. Ze genezen. Enkel de Samaritaan bedankt Jezus.

Welke plaats heeft religie in de hedendaagse samenleving?

Dimensies van een godsdienst: B²RES

- **B**elevingsdimensie
- **B**elijdenisdimensie
- **R**ituele dimensie
- **E**thische dimensie
- **S**ociale dimensie

Verdere situering van de problematiek: De Belgische wet voorziet de erkenning van bepaalde erediensten, zodat deze geld krijgen van de overheid. Zo geven ze steun aan radio- en televisie-uitzendingen. Zo krijgt het Christendom het meeste geld.

Enkele begrippen:

Vrijzinnigheid = levensovertuiging waarin geen verwijzing is naar God of het goddelijke.

Atheïsme= levensbeschouwing die het bestaan van een god of goden ontkent. (theos=God)

IJD = Jongerenpastoraal Vlaanderen.

Religie en wetenschap:

Psalm 8: Uit deze psalm vloeit een groot optimisme voort. De wereld ziet er prachtig uit en de mens krijgt alle kansen. Zo kun je zeggen: “het geloof in de mens als medeschepper”. Die drive en creativiteit hebben, wordt nog rijker als je tegelijk ook weet dat je een radertje bent in een wonderbaarlijk scheppingsverhaal. Het geheim begint dus op een andere plaats, bij Iemand die het goed met ons voorheeft. Mijn creativiteit moet altijd ten dienste staan van de medemens, van de toekomst, van de kwaliteit van de scheppen.

Natuurwetenschap en religie in Darwins tijd: De traditioneel Anglicaanse gelovige Darwin beschouwde natuurwetenschap en religie aanvankelijk als twee gescheiden ondernemingen met elk hun eigen onderzoeksterrein en methode.

→ **De natuurwetenschap** kan met gezag uitspraken doen over de feitelijkheid en trekt geen religieuze conclusies uit feiten die de natuurwetenschap aanreikt.

→ **De kerkelijke overheid** kan met gezag uitspraken doen over zingeving, over de levensbeschouwing en hierbij gebruik maken v/d verworven natuurwetenschappelijke kennis. Zo beoefenen vandaag trouwens ook heel veel geloven op een hoogstaande wijze natuurwetenschappen en de katholieke kerk erkent openlijk het privilege van deze natuurwetenschappen.

Darwin slaagde erin om de complexiteit van levende organismen te duiden als het resultaat v/e proces, een samenspel van toevallige erfelijke variatie en natuurlijke selectie. Zijn theorie over het ontstaan van soorten leidde ongetwijfeld tot e/v de grootste intellectuele revoluties in de geschiedenis v/h westerse denken.

De pre-darwinistische (voor Darwin (voor 19^e eeuw)) scheppingsvisie die voor de hedendaagse westerling nauwelijks nog toegankelijk is, kenmerkt zich door twee dominante karakteristieken:

→ Het geloof in het statische, **onveranderlijke karakter v/d schepping**.

→ De overtuiging dat **het universum een prachtig georend geheel is dat Gods almacht en wijsheid weerspiegelt**.

Na de **dood** van het dochtertje van Darwin, verloor hij zijn geloof in een liefhebbende, persoonlijke God. Darwin neemt **afscheid van het Christendom**, maar zet nooit de stap naar het atheïsme.

Belangrijkste boek van Darwin: **On the Origin of Species by Means of Natural Selection.**

Geloof en wetenschap kwamen in de geschiedenis met elkaar in botsing:

In de 19^e eeuw was er veel oppositie van de kerk tegen de wetenschappers. Het was alsof de wetenschappelijke vooruitgang de bijbel, en bijgevolg de goddelijke openbaring, in diskrediet bracht. God was niet meer nodig om allerlei natuurverschijnselen te verklaren. Wind en storm waren ervoor een gevolg van het blazen van goden. Net zoals zon & aarde, wie om wie draait. Wanneer het moderne wetenschappelijke denken in de 17^e eeuw opkwam, kan men niet verwachten dat de **theologie** (de leer v/h goddelijke) zich zomaar prijsgeeft. Paus Pius IX verliest in 1870 het wereldlijke bestuur over Rome en omliggende gebieden. De verbittering omwille van het verlies van zijn politieke macht verklaart gedeeltelijk waarom deze aanvankelijk progressieve paus steeds conservatiever werd. Hij evolueert tot een tegenstander v/d moderne samenleving en de natuurwetenschap. Die houding wordt vanuit wetenschappelijke hoek kritisch onthaald en inspireert een aantal aanhangers van Darwins evolutietheorie om de machtspositie van de kerkleiding ter discussie te stellen. Vele boeken van die tijd waren niet bekend omwille van de angst voor sancties omwille van de kerkelijke overheid.

Tekst: Wetenschap en geloof: wie wint het duel? (Lees de tekst ook)

Onttovering = toveren/goochelen.

Een pertinente verklaring = met grote stelligheid, zekerheid, zonder dat er feitelijk iets tegen in te brengen is.

Vroeger: Beloning van God voor goede dingen, straf van God voor slechte dingen.

Bv bliksem, ziektes,...

Secularisatie/secularisering: proces waardoor de voornaamste factoren v/h leven onttrokken worden aan de kerk en het geloof.

Desacralisering: het gelovige **weghalen**. Bv vakanties krijgen een niet Christelijke naam.

Paasvakantie → meivakantie in NL.

Ook verandert de zin van het leven in dat het geluk niet gezocht moet worden in het hiernamaals maar dat het hier ligt en nergens anders. De aarde is niet een oefentijd om de hemel te verdienen. Hier is het te doen.

Het probleem van het “**ietisme**”, we geloven in iets, maar we kunnen het niet verder duiden. Er is iets ... maar...

Mensen worden in steden ook steeds afstandelijker, contacten leggen wordt moeilijker.

Mensen zoeken ook steeds vaker de stilte op. Verre vakanties, of op bezinning gaan. Overal is er in de maatschappij lawaai en nooit meer rust.

Toch behoudt en vermeedert het geloof zijn pertinentie.

- 1. Wetenschap (enkel HOE verklaren) corrigeert het geloof (enkel WAAROM+HOE verklaren)
Mensen blijven zitten met het waarom van het bestaan van dingen.**
- 2. Wetenschap wordt gecorrigeerd door het geloof. bv koorts.
Koorts hebben is geen getal (kwantitatief), het zegt niet hoe je je voelt.**
- 3. Bevrijd van angsten (Hoe wetenschap) en geloof naar essentie.**
- 4. Technische vaardigheden (wasmachine), meer tijd vrij voor ontspanning.**
- 5. Probleem van lijden en de dood. Wrm blijft onbekend bij de wetenschap.**
- 6. Is er nog iets anders. Gaan we allen door een wetenschappelijke bril kijken naar de wereld of is er nog iets anders?**
- 7. Desacralisering, het godsdienstige weghalen.**
- 8. Je kan niet de natuur volledig beheersen en manipuleren. Kernramp kun je niet ongedaan maken, en kijk maar naar de orkanen.**
- 9. Alles hangt af at de mens doet en zijn ingesteldheid.**

Twee scheppingsverhalen:

Gen 1,1-2,4: Positief beeld van de mens en de wereld. (Van wanorde naar orde)

God scheidt en maakt orde. (6^e eeuw v.Chr.)

Gen 2,5-3,24: Negatief beeld van de mens en de wereld. (Van orde naar wanorde)

(8^e eeuw v.Chr.)

Hoofdpijnen uit de geschiedenis van het joodse volk. (De drie grote pijlers v/h Jodendom)

1^e pijler: 1230-1250: Mozes trekt weg uit Egypte, de 10 geboden op de berg Sinai

2^e pijler: 1000: Onder koning David de inneming van Jeruzalem en een nationale staat.

3^e pijler: 538: Deportatie naar Babylonië en Jeruzalem valt en de tempel wordt afgebroken.

**(Voor Christus)*

Diaspora: de verspreiding v/d Joden over de hele wereld.

Ten tijde van Jezus telde de diaspora 5 miljoen Joden, terwijl slechts de 0,5 miljoen in Palestina leefde.

Wanneer en waarom is het eerste scheppingsverhaal geschreven? (6^e eeuw v.Chr.)

De auteur schreef de tekst in de context van de **Babylonische gevangenschap**. Zo zegt hij dat God een machtige schepper is. En dat Israëls God niet alleen de schepper is van Israël maar van het hele universum. De god van de Israëliërs is machtiger dan eender welke godheid. Deze toon ten aanzien van Babylons oppergoed Mardoek, blijkt overigens ook uit het feit dat het verhaal duidelijk stelt dat zon en maan, die in verschillende Israël omringende culturen goden waren, niet meer zijn dan schepsels van God. Daarenboven is het opvallend dat zelfs zon en maan niet bij name worden genoemd. De auteur degradeert ze tot twee grote lichten i.p.v. goden.

De tekst reageert dus tegen de Babylonische visie op god, kosmos en mens.

Wanneer en waarom is het tweede scheppingsverhaal geschreven? (8^e eeuw v.Chr.)

Tegen de achtergrond v/d **negatieve ervaringen** van het eind van de 8^{ste} eeuw voor Christus blikt de redacteur van Gen 2,53,24 terug: er is "heil" (Eden) en "onheil" (falen van de mens). Het schema v/h hele verhaal is universeel en algemeen geldend.

Verklaar: de bijbel is geen geschiedenisboek.

De bijbel is geen historisch verslag van feiten. Integendeel, de bijbel is een geloofsboek met getuigenissen van vroegere generaties die ontstaan is uit religieuze ervaringen. De bijbel handelt over dingen die uiteindelijk onzichtbaar zijn voor onze ogen. In de bijbel is gelovige verbeelding aan de macht.

Vraag: Wat is de bedoeling van de tekst van Genesis 1,1-2,4

Het is een ritmische passage waarin de schepping van hemelen en aarde in zes dagen wordt opgeroepen, met het hoogtepunt op de zevende dag. De tekst wil ook niet wetenschappelijk betrouwbaar zijn, en dat is het ook niet. Bv de zon weten we al eeuwen dat het licht van de zon afkomstig is.

Creationisme is de religieus geïnspireerde opvatting dat het universum en de Aarde maar ook alle planten en dieren alsmede de mens hun ontstaan te danken hebben aan een *bijzondere* scheppingsdaad.

Intelligent design (Engels, afgekort als ID, wordt vertaald als intelligent ontwerp) is een creationistische beweging die de opvatting verbreidt dat bepaalde karakteristieken van het heelal en organismen het best worden verklaard als het werk van een intelligente "ontwerper". Zij staat daarmee diametraal tegenover de evolutietheorie waarin de karakteristieken van organismen worden verklaard door natuurlijke selectie en erfelijkheid.

De mens als medeschepper

De mens ziet zich vandaag als **meester van het leven**. Wat wens ik? Kwaliteit.

Het meest menselijk **wenselijke**. (= **Euthanasie**)

Het meest menselijk **mogelijke**? **Leven met...** Wat is nog mogelijk in mijn situatie.

Ik heb kanker. Wat kan er nog in mijn situatie.

Wat is euthanasie?

Euthanasie is het opzettelijk levensbeëindigend handelen door een andere dan de betrokkene (zieke) op diens verzoek van de zieke.

Onderscheid tussen euthanasie en andere medische beslissingen omtrent het levenseinde:

Er zijn tal van medische beslissingen omtrent het levenseinde:

→ Het al dan niet starten van een levensverlengende maatregel, voortzetten van een medische zinloze behandeling, toedienen van pijnstillende middelen met een levensverkortend neveneffect, kunstmatig toedienen van voedsel en vocht, kunstmatig in slaap houden en medische begeleid hulp bij zelfdoding.

Euthanasie is niet hetzelfde als levensbeëindiging op vraag van iemand anders dan de persoon zelf. En is ook niet zoals intensiveren van symptoombestrijding met als mogelijk gevolg levensverkorting.

Welk recht geeft de euthanasiewet?

De patiënt moet **18j** zijn die handelingsbekwaam is op het ogenblik van zijn verzoek. Zijn verzoek moet **vrijwillig, overwogen en herhaald** zijn, **zonder externe druk**. De patiënt moet zich in een **medisch uitzichtloze toestand** bevinden die aanhoudend is en ondraaglijk fysiek of psychisch lijden met zich meebrengt. En dit door het gevolg van een ernstige ongeneeslijke, door ongeval of ziekte veroorzaakte aandoening.

Wie wilsbekwaam is moet zijn verzoek om euthanasie op schrift stellen. Dit document wordt gedateerd en ondertekend.

Concreet geldt:

→ **Aanvraag: bij bewustzijn. (Bij aanvraag weet persoon wat hij zegt)**

→ **Uitvoeren bij buiten bewustzijn. (Bij onomkeerbare situatie)**

Opmerkingen:

De arts kan euthanasie weigeren.

Demente patiënten kunnen euthanasie niet aanvragen.

Enkel een arts kan euthanasie uitvoeren.

Palliatieve zorg is om de laatste levensfase op een zo kwaliteitsvol mogelijke manier te beëindigen, met de klemtoon op leven tot aan de dood. Als een patiënt niet meer kan genezen, is het wel nog mogelijk om hem nog een hele tijd, soms zelfs jaren, een kwaliteitsvol leven te bieden.